

National Laboratory
for Digital Heritage

Sidó Zsuzsa

Az ELTE Digitális Bölcsészeti
Tanszék adatgazdász képzése
és beszámoló az első
tapasztalatokról

sido.zsuzsa@btk.elte.hu

Nyílt Tudományos Fórum,
2024. 04. 17.

Kérdőív

A screenshot of a Microsoft Forms survey page. The title is 'ELTE Adatgazdász felnőtt szakirányú továbbképzés'. Below the title, it says 'Előzetes igényfelmérés'. A subtext reads: 'Amennyiben érdeklí a képzés, kérjük szánjon 3 percet a kérdőív kitöltésére. Köszönjük!'. In the bottom right corner, there is a blue button labeled 'Start now'. The form is set against a blue background with a white content area.

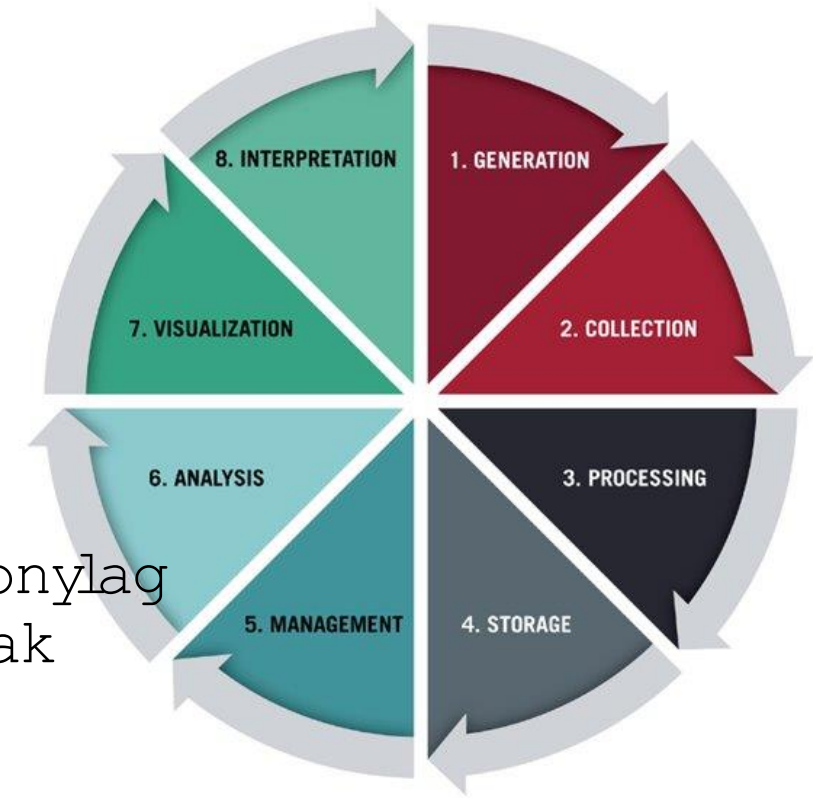
<https://forms.office.com/e/nu7xz0drtf>

datasteward@elte-dh.hu
<https://elte-dh.hu/adatgazdasz/>

Az adatgazdász szakterület

- Data Steward – nemzetközi szinten is formálódó, viszonylag új szakterület, jogi, intézményi keretek nem kiforrottak
- Open Science és FAIR use szemlélet – a (kutatási) adatok felelős, szabad disztribúciója és megőrzése globálisan, elsősorban az online térben
- Interdiszciplináris szakterület – facilitáló, mediáló szerep az adatáramlásban, intézményeken belül és intézmények között
- Nehéz „láthatóvá tenni” (tudománymetria, kutatástámogatás)

<https://segment.com/blog/data-life-cycle/>

Adatgazdász profilok

- **Kutató:** kutatási intézményben, kutatócsoportban vesz részt, a projekt megvalósítása során feladata RDM protokoll kidolgozása, betartatása
- **Könyvtáros, könyvtárinformatikus:** már eddig is részt vett a kutatási adatok közzétételében, megőrzésében, de feladatai adatgazdászként kibővülnek
- **IT szakember:** repositórium kezelés, kutatási infrastruktúra support, applikációk készítése
- **Intézményi adminisztrátor:** stratégia alkotás tudományterületre lebontva, kutatási terv, pályázatírás
- **Oktató:** képzések szervezése, mentorkodás, tájékoztató anyagok összeállítása
- **Ellenőr:** policyk, adatmenedzsment tervek betartatása, minőségbiztosítás, pályázatok adminisztrációjának kontrollja

A képzés „otthona” : Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium (ELTE BTK)

- Célja, hogy intézményközi összefogásban kidolgozza a nemzeti kulturális örökség MI alapú feldolgozásának, kutatásának és oktatásának, valamint a lehető legszélesebb körű közzétételének módszertanát.
- A Nemzeti Laboratórium főbb feladatai:
 - Magyar nyelvű korpuszok priorizált integrálása mesterséges intelligencia alapú szolgáltatásokba.
 - A digitalizálás folyamatának gyorsítása MI eszközök révén.
 - Tömeges digitalizálás eredményeinek gépi tárgyszavazása, kéziratok automatikus felismertése.
 - Webaratás, valamint jó gyakorlatok kialakítása „born digital” anyagok archiválására és közzétételére.
- Munkánk során kiemelt jelentőségű a sokféle kutatási adat megfelelő repozitálása, közzététele és megőrzése.
- Szükséges, hogy az adatmenedzsment specialisták kezébe kerüljön → adatgazdászok

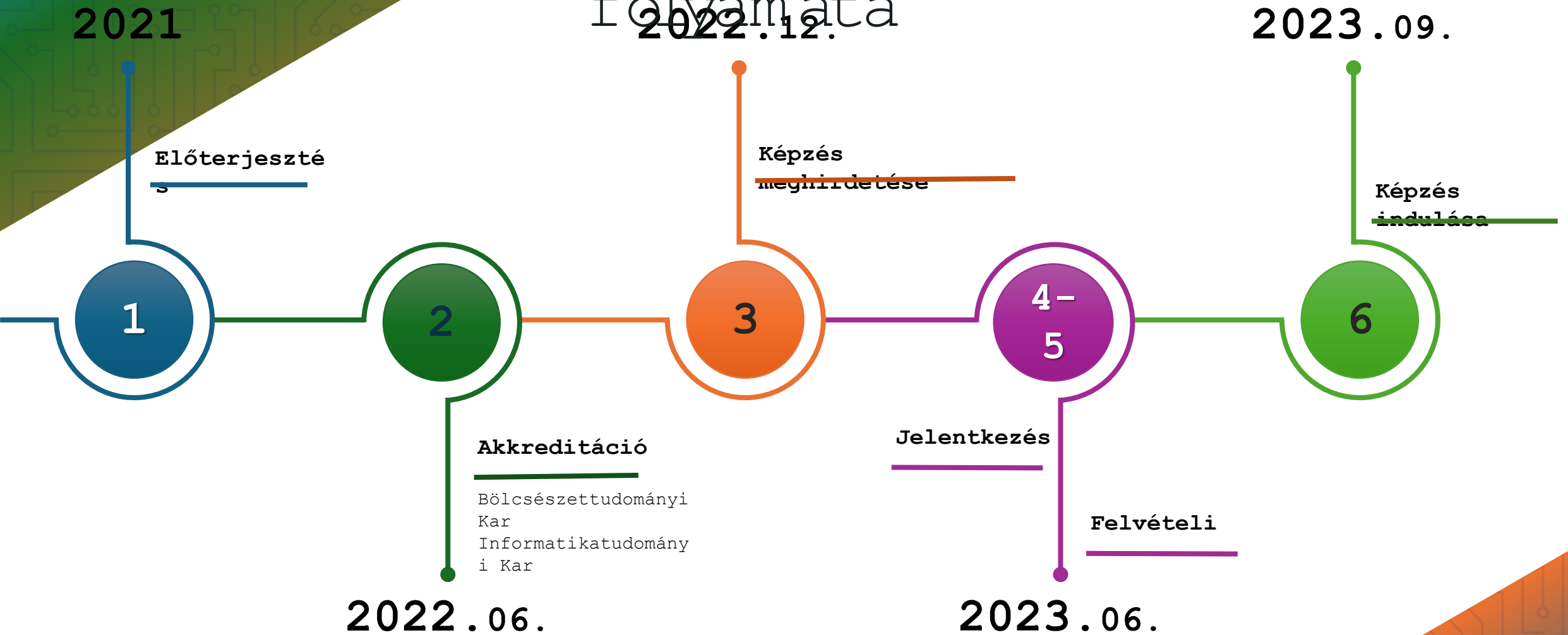
A képzés célja, motiváció I.

- Segíteni szeretnénk az adatgazdász szakma intézményesülését.
- Szeretnénk bekapcsolódni az adatgazdász szakterületet érintő tisztázatlan kérdések megválaszolásába, az ezt övező tudományos diskurzusba.
- Szakmai közösség létrehozása, hálózatosodás, projektszemlélet, csoportmunka, peer-to-peer learning, szakmai hálózat erősítése (Skills4EOSC).
- Tanulni szeretnénk a hazai adatgazdász műhelyektől + tudást megosztani velük (ARP, HUN-REN, Debreceni Egyetem, KIFÜ).

A képzés célja, motiváció II.

- Betekintést nyújtani a kutatás-támogatás egész folyamatába:
 - Jogi háttér, policy, FAIR use, Open Science alapelvek
 - Projektmenedzsment és -tervezés (RDM)
 - A kutatási adat életciklusa, intézmények, műhelyek példáin keresztül
 - A kutatási adat kezelése, repozitóriumok, adatbázisok megismerése
 - Informatikai alapismeretek (Python, SPARQL)

A képzés elindításának folyamata

A képzés adatai

- 3 félév, 90 kredit + szakmai gyakorlat + szakdolgozat
- Tömbsített alkalmai, jelenléti oktatás online tanulástámogatással
- A jelentkezési fázisban jelentős túljelentkezést tapasztaltunk: a 26 jelentkezőből 17 felvett hallgató kezdte meg a képzést a tervezett 10 helyett.
- Az ELTE korlátozott számú ösztöndíjas helyeket létesített a képzés résztvevői számára.

Tantárgyak féléves bontásban

I.

- Nyílt tudományosság elvei és gyakorlata
- Adatvagyon-gazdálkodási alapismeretek I.
- Digitális szövegfeldolgozás I.
- Projektirányítás az informatikában

II.

- Adatvagyon-gazdálkodási alapismeretek II.
- Adathalmazok automatizált kezelése
- Repozitórium kezelés
- Információs rendszerek
- *Szakmai gyakorlat*

III.

- Adatbányászat és gépi tanulás
- Digitális szövegfeldolgozás II.
- Adatkezelési szabályzatok
- Korszerű adatbázisok
- *Szakedolgozat*

Partnerintézmények, együttműködések, műhelylátogatások

- Bolognai Egyetem
- Debreceni Egyetem
- Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
- E-ARK Projekt
- ELTE Informatikai Kar
- ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet
- Forum Hungaricum Kft.
- Magyar Nemzeti Levéltár
- Magyar Nemzeti Múzeum
- Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ
- Open Society Archívum
- Országos Széchényi Könyvtár
- Poliphon Kft.
- Reprex B. V.

Az adatgazdász képzés jövője, tanulságok

- Fenntarthatóság: célunk hosszú távon elérhetővé tenni a képzést az ELTE szakirányú továbbképzései között.
- Konszolidáljuk az együttműködések a partnerintézményekkel.
- Erős és aktív szakmai kapcsolatot építünk a nemzetközi adatgazdász közösségekkel, oktatási rendszerekkel.
- Tananyagfejlesztés, e-learning anyagok készítése, online tanulástámogató eszközök alkalmazása.
- Végzett hallgatóink leendő együttműködő partnereink a képzés fejlesztésében, népszerűsítésében és megtartásában.
- Beágyazódás a szakma professzionalizálódási folyamatába.

Kérdőív

A screenshot of a Microsoft Forms survey interface. The title is 'ELTE Adatgazdász felnőtt szakirányú továbbképzés'. Below the title, it says 'Előzetes igényfelmérés'. A message reads: 'Amennyiben érdeklí a képzés, kérjük szánjon 3 percet a kérdőív kitöltésére. Köszönjük!'. In the bottom right corner, there is a blue button labeled 'Start now'. The interface has a blue header and a white body.

<https://forms.office.com/e/nu7xz0drtf>

datasteward@elte-dh.hu

<https://elte-dh.hu/adatgazdasz/>